

הפר „זבולון”

הפר „זבולון” נולד ב־1947 בארה״ב והובא ארצה ב־1949. הוא פעל שנים אחדות באגודה להזרעה שבגליל המערבי והועבר למכון של „און” עם הצטרפות האגודה ל„און”. במאי 1953 הוא חלה בקדחת הקרצית ומת.

הפר הזה נקנה באחד המשקים המפורסמים שבארה״ב – פאבסט־פארם ומוצאו ממשפחות טובות מאד. אמו הניבה בגיל של 6 שנים 8236 ק״ג חלב עם 4% שומן ; אם אביו הניבה בגיל של 3 שנים 8116 ק״ג חלב עם 3.9% שומן.

לאגודת „און” היה ענין מיוחד לבחון טיבו של פר זה כיוון שהוחלט לגדל את אחד הבנים כפר־מילואים.

בשבעה משקים שבאיזור הגליל המערבי: אושה, רמת־יוחנן, כפר מסריק, עין־המפרץ, רגבה, עברון ושב־ציון עומדות כמאה בנות של זבולון ו־53 מביניהן כבר סיימו עד עריכת סקר זה לפחות תקופת חליבה אחת. אביא גם מספר טבלאות שתשקפנה את תכונות בנותיו של זבולון, תוך השוואה עם פרות־מבכירות, בנות פרים אחרים שעמדו באותם משקים והאמהות שלהן בנות זבולון.

טבלה 1. תנובות בנות „זבולון”, של אמותיהן כמבכירות ושל מבכירות בנות פרים אחרים

התנודה בתנובות בנות זבולון		האמהות של בנות זבולון			בנות פרים אחרים					בנות זבולון				
מכסימום	מינימום	מספר	חלב ק״ג	חלב ליטר	מספר	חלב ק״ג	חלב ליטר	מספר	חלב ק״ג	מספר	חלב ק״ג	חלב ליטר	מספר	המקום
3.366	5.107	5	4.146	311	7	3.470	30	7	3.470	5	4.224	32	5	אושה
2.913	4.680	10	3.908	318	5	3.518	32	5	3.518	10	3.863	30	10	רמת־יוחנן
3.278	4.653	7	4.000	286	9	4.160	31	9	4.160	11	3.825	29	11	כפר־מסריק
3.514	5.160	8	3.824	315	5	4.280	29	5	4.280	10	4.230	29	10	עין המפרץ
3.273	4.269	7	3.640	275	3	3.800	30	3	3.800	7	3.810	29	7	רגבה
3.826	5.292	4	2.980	282	2	4.323	29	2	4.323	4	4.367	30	4	עברון
*2.287	4.554	6	3.746	316	7	3.072	28	7	3.072	6	3.445	27	6	שב־ציון
—	—	47	—	—	38	—	—	—	—	53	—	—	—	ס״ה
—	—	—	3.810	303	—	3.744	30	—	3.744	—	3.935	29	—	ממוצע

* צעירה ב־6 חדשים מבעלת המכסימום.

הערות אחדות לנתונים שבטבלה 1.

בסקר הזה כלולות כל בנות זבולון ללא כל בירור ; לצרכי השוואה רוכזו הנתונים מבנות פרים אחרים שנולדו והמליטו בזמן אחד (בערך) עם בנות זבולון — גם אלה ללא בירור. התנובות שבטבלה הובאו ללא כל תיקון. לא הובאו פרטים על % השומן משום שבדיקת השומן לא התנהלה כסדרה באותם המשקים, ולכן אין גם להסיק מסקנה בלשהי בשאלת הורשת השומן בחלב.

טבלה 2. סיכומי התנובות של המבכירות לפי מוצאן מצד האב

המבכירות	מספר הבנות	הגיל בחודש'	חלב ק"ג	ימי חליבה	ממוצע ליום ק"ג
בנות זבולון	53	29	3.935	288	13.7
" נחשון	2	37	4.006	318	12.8
" נסיך	10	30	4.338	298	14.6
" שחר	8	30	3.754	319	11.8
" אשר	7	29	3.596	295	12.1
" נמרוד	5	27	2.838	299	9.5
" פרים אחרים	6	30	3.539	270	13.1
סה	91	—	—	—	—
בממוצע	—	29	3.841	293	13.1

סיכום

בנות זבולון הן אחידות במראן ואפשר לזהותן, כמעט את רובן, לפי בנין גופן וסימני גוף חיצוניים. הן עדינות בהופעתן, בעלות רגליים דקות, צוואר עדין וראש קטן. משקל גופן קצת למטה מבינוני. העטינים מפותחים יפה ונוחים לחליבה וההופעה בכללותה — חלבנית טיפוסית

אין ספק שבנות הפר זבולון הינן פרות בעלות ערך רב בעדרים ורצוי הדבר להרבות את צאצאיהן, אולם הוא עצמו איננו עוד בחיים, ולא תהיה עוד האפשרות להפיץ את דמו באמצעות בנו שגודל ב„און“, כיוון שגם הוא בינתיים נמכר לשחיטה משום שהגיב חיובית למחלת השחפת.

נשארה האפשרות היחידה לשמור חלק ממורשתו באמצעות בנותיו המשובחות ע"י גיבוש קורדם מוצלח בין צאצאיו.

סוכס ע"י
מנחם צנמנר

און-כלאיים בקרב הגזע

באוניברסיטה של קליפורניה נערכו ניסויים של גידול בקר לפי שיטת רבייה תוך קרבת־דם. נבדקו הנתונים על 124 פרות, רובן צאצאי 3 פרים. מקדם קרבת־הדם נע בעדר הזה בין 0 ג' 0.44. תוצאות הניתוח של המספרים הוכיחו שבדרך כלל היתה נטיה לירידת התנובה בפרות שמקדם קרבת־הדם שלהן היתה למעלה מ־0.20.

21 פרות מסוג זה, שתנובת החלב שלהן המתוקנת (מחושב לפי חלב בן 4% שומן) עמדה בממוצע על 2435 ק"ג, הורבעו על ידי פר שטופח תוך קרבת־דם במשפחה זרה לפרות הנ"ל, אולם הוא היה בן־גזען. 26 הבנות של הפרות האלה הניבו בממוצע 4575 ק"ג חלב בן 4% שומן.

החוקרים שעסקו בניסויים אלה מניחים שהעליה בתנובת הבנות באה בחלקה תודות להטרוסיס שנתגלה עקב זיווג קור־דם שבודדו ורוכזו בקרב הגזע.